

Regional innovationsstrategi 2022–2030

Innehåll

Förord	2
Nyckelbegrepp	3
1. Innovationskraft krävs för att nå utvecklingsmål	4
2. En strategi som samlar regionens aktörer	6
3. Globala trender som påverkar behovet av innovationsförmåga	7
4. Utmaningar och möjligheter för stärkt innovationskraft i Västerbotten	9
Styrkeområden	11
5. Mål och insatser för Västerbotten	12
En innovationsmotor för hållbar utveckling	12
Ett ekosystem med starka och inkluderande innovationsprocesser	13
6. Samverkan och lärande inom innovation	14
Bilaga 1: Västerbottens styrkeområden	16
Bilaga 2: Västerbottens innovationsstödsystem 2022	18

Regional innovationsstrategi 2022–2030

Produktion: Regionala utvecklingsförvaltningen,
Region Västerbotten

Illustrationer, karta: Isa Form

Grafisk form: Kruux

Diarienummer: RUN 200:72-2021

Förord

Västerbotten är en innovativ och dynamisk region där invånarna skapat tillväxt, konkurrens- och attraktionskraft sedan 1600-talet. Genom historien har västerbottningarna framgångsrikt identifierat och agerat på viktiga utvecklingstrender och teknikskiften, och därmed kunnat förnya och transformera regionen i takt med tiden. Genom tillgångar såsom skog, mineraler och vatten produceras fossilfri el och produkter från skog och mark. Metaller förädlas och återvinns. Starka företag och betydande kunskap och kompetenser har byggts upp och bidragit till att Västerbotten i dag är en ledande region i Europas gröna omställning. Parallellt med denna utveckling har styrkeområden baserade i regionens rika kultur- och kunskapsresurser utvecklats och vuxit fram. Besöksnäring, Life Science och digitalisering är goda exempel på sådana områden.

I europeiska och svenska index rankas Västerbotten i dag som en innovationsledare med konkurrenskraftiga offentliga innovationsmiljöer i form av framför allt universitet och universitetssjukhus. Västerbottens rankas också högst av alla europeiska regioner i EU:s index för social utveckling, vilket visar på att det finns goda livsmiljöer och utvecklingsmöjligheter för oss som bor i regionen. Vi har en spännvidd av livsmiljöer med städer, samhällen och landsbygd från fjäll till kust.

Samtidigt finns det stora utmaningar med att bibehålla länets goda ställning och med att skapa en långsiktig hållbarhet. Västerbotten har ett välutbyggt innovationsstödsystem kopplat till framför allt akademiska innovationer och täta urbana miljöer som medför stora skillnader i förutsättningar och kapacitet inom länet. I vår omvärld sker en snabb utveckling och konkurrensen om resurser och människor blir allt hårdare. Västerbotten måste vara attraktivt för investeringar i forskning och näringsliv, men framför allt för att människor ska vilja leva och verka i länet.

Vi i Västerbotten ska fortsätta tänka nytt, ifrågasätta och ompröva. Vi ska fortsätta utveckla vår förmåga och kapacitet för att förädla och vidareutveckla goda idéer till innovationer i hela länet. Den regionala innovationsstrategin utgör en viktig plattform för Västerbottens samlade arbete med innovation.

Västerbotten har en mångfald av aktörer som är viktiga för innovationsveckling, från akademi och offentlig sektor till idéburen sektor, näringsliv och den enskilde idébäraren. De har i bred uppslutning varit delaktiga i framtagandet av den regionala innovationsstrategin och vi hoppas att de i strategin ska hitta vägledning, inspiration och en plattform för samverkan.

Rickard Carstedt
Regionråd

Anna Pettersson
Regional utvecklingsdirektör

Nyckelbegrepp

Hållbarhet I strategin definieras hållbarhet som de övergripande hållbarhetsmålen i den regionala utvecklingsstrategin (RUS), som i sin tur bygger på de globala målen i Agenda 2030. En levande plats är samhället där människor vill stanna, för ett kortare besök eller hela livet. Det är platsen med goda förutsättningar. En cirkulär plats hanterar klimatomställningen samt skapar ekonomiska möjligheter och infrastruktur på ett sätt som samtidigt tar hand om naturresurserna och ekosystemen för att Västerbotten ska vara en levande plats för framtida generationer att besöka, växa, arbeta och bli gammal i.

Begreppet **Innovation** avser i strategin en ny eller förbättrad produkt, tjänst eller process som skiljer sig väsentligt från tidigare produkter, tjänster eller processer och som gjorts tillgänglig för kunder och användare eller implementerats i verksamhet.¹ Det finns många olika typer av innovationer såsom produkt- och tjänsteinnovationer, processinnovationer, organisatoriska innovationer och breda systeminnovationer. Innovationer som bidrar till att lösa sociala utmaningar och öka människors livskvalitet, snarare än att generera ekonomisk nytta, brukar benämnas sociala innovationer. Innovationer som på djupet och på ett mer radikalt sätt förändrar och transformerar hela sektorer eller system, brukar benämnas systeminnovationer och involverar ofta många aktörer. Oavsett typ av innovation så ligger begreppets kärna i det nya, nyttiga och nyttiggjorda. Det nya innebär att innovation skiljer sig från förbättringar och ökad effektivitet inom befintliga produkter, tjänster och processer, eller forskning och uppfinningar som kan vara ny kunskap, nya produkter, men som inte introducerats på en marknad eller implementerats. Det nyttiga och nyttiggjorda innebär att det ska möta reella behov och skapa värde för människor och samhälle.

Innovationsförmåga definieras i strategin som förmåga till förnyelse och transformation genom att omsätta något nytt och nyttigt till faktiskt nyttiggörande. Med förnyelse avses en kompetens i att kunna identifiera utvecklingstrender och samhällsförändringar och sedan agera på dessa för att förnya eller anpassa sin verksamhet, affärsmodell, produkt eller tjänst. Med transformation avses förmåga att på ett mer genomgripande sätt förändra sin verksamhet eller samhället i stort. Detta brukar beskrivas som att gå från ett stadium till ett annat. Det kan exempelvis handla om skiftet till digitala affärsmodeller eller tjänster, omställning till en cirkulär ekonomi, eller ett skifte från reaktiv vård till proaktiv och förebyggande hälsa.

Innovationsekosystem definieras i denna strategi som det regionala ekosystemet. Inom ekosystemet verkar en mångfald av aktörer som genom sin verksamhet påverkar innovationsförmågan i regionen. Ekosystemet består av flera innovationssystem

som kan vara kopplade till olika branscher eller teman. Det består av företag och organisationer som utvecklar och implementerar nya idéer, kunskapsmiljöer och offentliga aktörer som efterfrågar eller tillhandahåller kompetens. I vissa fall finns nära samverkan och samarbete mellan aktörer, i andra fall agerar de oberoende av varandra. Oavsett detta påverkar alla ekosystemets förmåga och kapacitet till innovation.

Ett **innovationsstödsystem** kan beskrivas som aktörer, kulturer och miljöer som främjar innovation. Det kan vara såväl digitala som fysiska mötesplatser för olika aktörer vars arbetssätt gör det lätt att arbeta med innovation både inom och mellan medborgare, företag och offentliga organisationer. Viktigt för stödsystemets styrka är dess förmåga att fånga upp och vidareutveckla nya idéer. Ett innovationsstödjande system har många likheter med näringslivsstödjande eller entreprenörskapsfrämjande strukturer, men kan sägas fokusera mer på att stimulera och vidareutveckla nya och mer experimentella idéer och utvecklingsinsatser. Det har historiskt även fokuserat på högre kunskapsinnehåll och koppling till forskningsmiljöer, men handlar i dag även alltmer om samhällsnyttiga innovationer och användarbehov och processer som präglas av inkludering, samverkan och nya perspektiv.

I bilaga 2 ges en nulägesbild av Västerbottens innovationsstödjande system uppdelat på inom vilka utvecklingsfaser aktören ger stöd.

Smart specialisering är en metod för att stärka regionens globala konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera styrkeområden med potential för att driva transformation och hållbar ekonomisk förnyelse och kraftsamla kring dessa. Ett smart specialiseringsområde är tvärsektoriellt och är smalare än en bransch, men bredare än en enskild forskningsmiljö eller företag.

Smart specialisering är centralt inom i EU:s sammanhållningspolitik och är ett verktyg för att styra användningen av EU:s fonder. Metoden ska hjälpa regioner och medlemsstater att med utgångspunkt i den kompetens, det näringsliv och de resurser som redan finns i regionen utveckla nya nischer och affärsområden, men också ha beredskap och ta vara på nya områden som uppstår när näringsliv och samhälle förändras.

Smart specialisering ska förena olika aktörer mot en gemensam målbild och vision. Arbetet är utforskande, vilket innebär att utgångspunkten är att dessa områden förändras och omtolkas i takt med att kunskapen om resultat, effekter och behov ändras. Inom ramen för den regionala innovationsstrategin identifieras insatser och prioriteringar som är grunden för att kunna utveckla regionens smarta specialisering.

¹ OECD/Eurostat (2018), Oslo Manual 2018

Innovationskraft krävs för att nå utvecklingsmål

1.

Förmåga och kapacitet till innovation är centralt för att nå de regionala utvecklingsmålen i Västerbotten. Den globala omställningen till ett hållbart samhälle kräver nya sätt att arbeta, producera och leva, på samma sätt som ökande global konkurrens och snabba samhällsförändringar kräver att hela samhället har förmåga till förnyelse och transformation genom innovationer.

Den regionala innovationsstrategin (RIS) har tagits fram i syfte att kraftsamla kring innovation som verktyg för att nå regionala, nationella och globala mål. Strategin utgår från inriktningarna och prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och har tagits fram i bred dialog med aktörer för offentlig, privat och idéburen sektor.

I strategin avser ordet "region" eller "regionen" ett geografiskt område, oftast Västerbottens län eller norra Sverige. Med "Västerbotten" avses Västerbottens län.

Den övergripande inriktningen är att stödja förverkligandet av de övergripande hållbarhetsmålen i den regionala utvecklings-

strategin, "En levande plats" och "En cirkulär plats" som kopplar mot de sjutton målen i Agenda 2030.

Målen och insatserna i den regionala innovationsstrategin har tagit fasta på inriktningarna i den regionala utvecklingsstrategin; att skapa en sammanhållen region, jämlik och jämställd inkludering samt att vara föregångare i omställningen. Innovationsförmåga är något som är viktigt för att uppnå mål inom alla samhällsområden, och den regionala innovationsstrategin bidrar därför till att nå samtliga prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin.

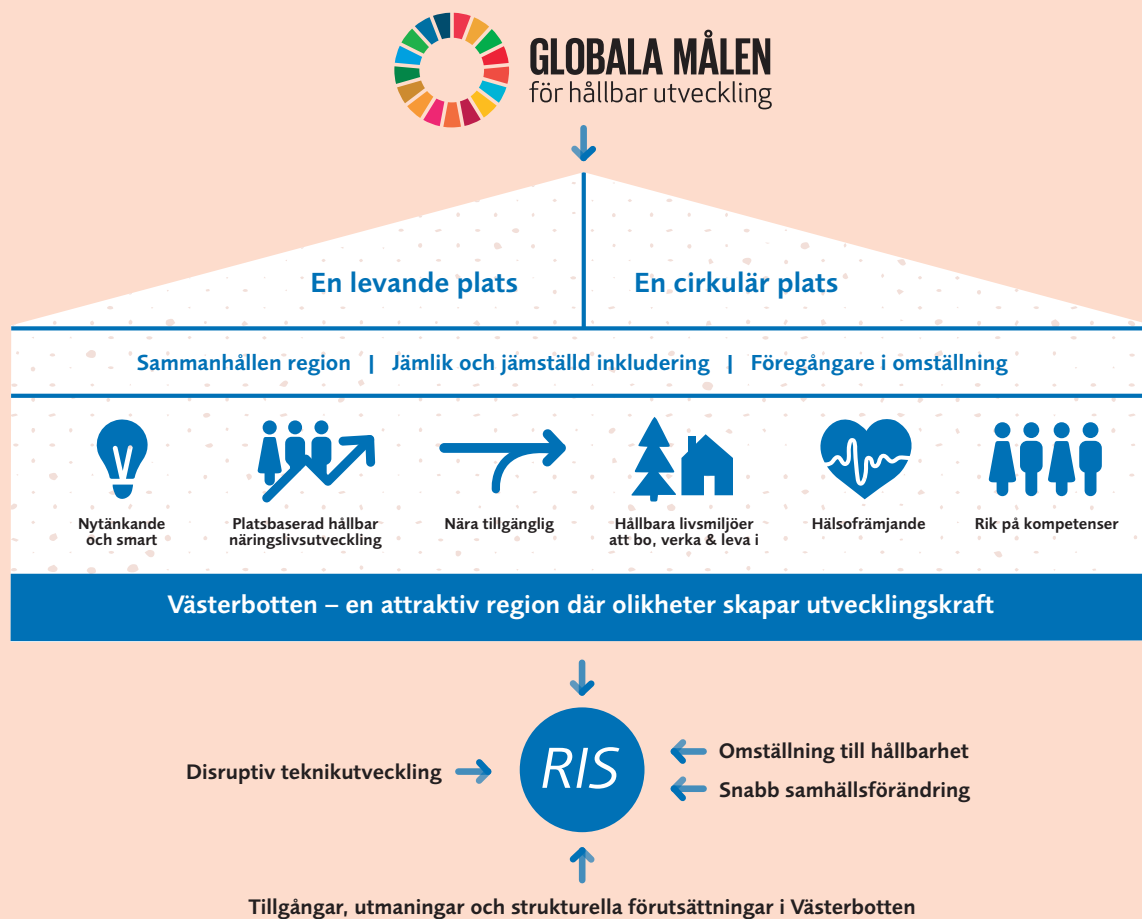
Den övergripande visionen för den regionala innovationsstrategin är att Västerbotten ska vara **En nytänkande och smart region**, vilket innebär att regionen är en plats för nya idéer och breda perspektiv, med en stor vilja och förmåga till förnyelse och transformation. Detta ska uppnås genom insatser som syftar till två mål: **En innovationsmotor för hållbar utveckling** och **Ett innovationsekosystem med starka och inkluderande innovationsprocesser**.

En innovationsmotor för hållbar utveckling

- Kraftsamla kring tvärsektoriella samverkansprojekt kopplade till samhällsutmaningar som kräver innovativa systemlösningar, och etablerandet av samverkansplattformar.
- Skapa innovationsplattformar, testtytor och policylabbar eller andra metoder för att identifiera eller testa experimentella idéer och modeller.
- Etablera eller vidareutveckla mötesplatser som bidrar till fler tvärsektoriella samarbeten, nya nätverk eller samverkan kring utvecklingsinsatser.
- Utveckla och stärka social hållbarhet i processer för transformation och förnyelse samt genomföra riktade insatser för branscher och utbildningar.
- Förbättra samhällets förmåga och möjlighet att ta till sig nya innovativa tekniker.
- Etablera eller vidareutveckla kunskapsmiljöer inom akademi, näringsliv och samhälle.

Ett innovationsekosystem med starka och inkluderande innovationsprocesser

- Skapa eller vidareutveckla strukturer och metoder för innovationssamverkan mellan privat, idéburen och offentlig sektor.
- Utveckla processer för smart specialisering med bas i regionens styrkeområden.
- Ge fler innovatörer möjlighet att förverkliga sina idéer genom att skapa ett jämnt och jämlikt stödsystem.
- Vidareutveckla länets inkubatorer för ökad global konkurrenskraft, och etablera inkubatorer eller acceleratorer kopplade till strategins styrkeområden.
- Säkerställa god tillgång till kapital.
- Samarbeta eller skapa kopplingar med mötesplatser och plattformar utanför regionen, nationellt och globalt,
- Utveckla system för att möta snabbt föränderliga kompetensbehov, och behov som uppstår på grund av tekniskiften eller stora etableringar.

RUS

Den regionala innovationsstrategin (RIS) bygger på globala och regionala mål, omvärldsfaktorer som har stor påverkan samt lokala och regionala utmaningar och möjligheter.

En strategi som samlar regionens aktörer

Den regionala innovationsstrategin ska bidra till att öka kraften genom stärkt samspel och samverkan hos den stora mängd aktörer som tillsammans utgör regionens innovationsekosystem.

Företag och entreprenörer har en central roll i att kommersialisera innovationer, i att driva på i omställningsarbetet och för att skapa eller skala upp innovationer. **Universiteten** är viktiga för att generera och tillgängliggöra ny kunskap, högutbildad arbetskraft och skapa innovationsstöd. Inte minst bidrar de till ökad dynamik genom inflödet av nya människor till regionen.

Idéburen sektor² utgör en viktig drivkraft för innovation, inte minst för sociala innovationer, och utgör en viktig kunskapsbärare i innovationsprocesser. De **innovationsstödjande aktörer** som stödjer entreprenörskap och innovationsutveckling såsom science parks, inkubatorer, acceleratorer, testmiljöer, nätverk, kluster/mötesplatser och finansiärer är nyckelspelare för att ge människor möjligheter att förverkliga idéer och för att skapa en innovationsfrämjande kultur i regionen. **Offentlig sektor** i form av kommuner, regioner och myndigheter har flera olika roller i innovationsarbetet. Både som innovatörer och efterfrågare av innovativa lösningar, till exempel genom upphandlingar, samordning, samverkan, innovationspartnerskap, men även som

stödjande aktörer. Slutligen så utgör **invånarna** i regionen en källa till innovation som medskapare i öppna innovationsprocesser.

Den regionala innovationsstrategin utgör en gemensam plattform för att utveckla Västerbottens innovationsförmåga där alla regionens aktörer ska känna sig delaktiga. Genom att identifiera utmaningar och styrkor i regionen ger strategin en bild av den typ av frågor Västerbotten behöver utveckla i samverkan. Strategin bidrar också med vägledning till prioriteringar vid insatser som projekt och andra satsningar, vilket ger möjlighet för aktörer i länet att förhålla sig till strategin i sina satsningar och för att bidra till länets gemensamma målbild.

Strategin ger också Region Västerbotten en bas för prioriteringar och arbetsformer för att driva ett regionalt innovationsledarskap för Västerbotten. Region Västerbotten ska vara koordinerande och stödjande till länets aktörer kring samverkan och samarbete inom olika innovationsfrågor samt externt med aktörer i andra regioner och länder.

Regionala innovationsstrategin

Skä stärka regionens innovationskraft genom att:

Identifiera prioriterade mål och insatser

Stärka samverkan och samspelet i innovationsekosystemet

Vägleda, inspirera och prioritera insatser

Vara en bas för regional innovationsledning, koordinering och samverkan

²Idéburen sektor används här synonymt med begreppet civilsamhälle eller tredje sektorn. Det definieras som en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. (En politik för det civila samhället, prop 2009/10:55)

Inom idéburen sektor verkar bland annat ideella föreningar, ekonomiska föreningar, allmännyttiga stiftelser, registrerade trossamfund, men även nätverk och andra aktörer. Organisationerna är självständiga och formulerar själva sin roll och sitt uppdrag.

Innovationer som bidrar till att lösa de stora samhällsutmaningarna som präglar vår tid.

Tredje generationens innovationspolitik

1940–1990

1990–2020

2020–

1:a generationens innovationspolitik

- Linjär innovation
- Fokus på investeringar i forskning, forskningspolitik
- Akademi och forskningsinstitut

2:a generationens innovationspolitik

- Innovationssystem
- Fokus på nyttiggörande/kommersialisering av kunskap
- Triple Helix – nätverk mellan forskning, företag och samhälle

3:e generationens innovationspolitik

- Förnyelse, mobilisering kring gemensamma mål
- Fokus på samhällsutmaningar
- Bredare syn på perspektiv och nyckelaktörer

Utveckling av innovationspolitiken. Från en linjär syn till fokus på att vara en del av lösningen på de stora samhällsutmaningarna.

Globala trender som påverkar behovet av innovationsförmåga

3.

Konstant och snabb förändring gör innovation till en grundläggande samhällsförmåga

Många trender och skeenden påverkar dagens samhällsutveckling. Utvecklingen kan inte längre förväntas vara linjär, utan måste i högre utsträckning byggas kring förmåga att snabbt fånga upp, förstå och agera på disruptiv förändring.³ Detta kräver miljöer och en kultur som präglas av ett mer prövande och experimentellt förhållningssätt, och ett regionalt innovationsledarskap som förmår att mobilisera alla typer av aktörer. Som central punkt i innovationspolitiken ligger det regionala ekosystemets kapacitet att formulera vilja och inriktning i breda processer med aktörer från olika samhällsfärer och geografier, samt att skapa förståelse och legitimitet för denna.⁴

En snabb och global hållbar omställning kräver förnyelse och transformation

Under senare år har behovet av insatser för att möta de stora utmaningarna inom klimat, hälsa och social hållbarhet präglat samhällsutvecklingen. Hållbarhet kommer att vara avgörande för organisationers konkurrens- och attraktionskraft. Verksamheter inom alla samhällsfärer påverkas och måste på kort tid utveckla sin förmåga att förändra sina modeller för att bedriva verksamhet. Kopplat till miljö- och klimatomställning kommer det att

krävas innovationer och investeringar i nya produktionstekniker och system, cirkulära materialflöden och cirkulära produktionssystem samt att integrera hållbarhet i all verksamhet. Även om kraftfulla insatser görs i närtid kommer ändå betydande insatser behöva göras för att anpassa samhällsplaneringen efter effekterna av ett förändrat klimat. Hållbarhetsperspektiven hänger ihop och påverkar varandra och kräver ofta breda insatser inom flera områden för att ge effekt. Inom områden som jämställdhet och integration går utvecklingen framåt men mycket kvarstår för att uppnå målen.⁵ Grupper har olika påverkan på miljö och klimat, samt påverkas olika av insatser. Detta innebär att fokus för lösningar och svar på utmaningar kan skilja sig åt beroende på hur och av vem som insatser formuleras.

Snabb teknikutveckling driver fram nya affärsmodeller och utmanar etablerade system

Den tekniska utvecklingen med digitalisering, datadrivna innovationer, AI och automatisering får följeffekter på alla delar av samhället, både i termer av en potential för ökad effektivitet, kvalitet och möjligheter, men också i termer av snabba förändringar på arbetsmarknaden, nya kompetensbehov och utmaningar inom juridik och etik. Tillväxtverket⁶ identifierar ett antal tekniker som kommer att driva produktivitetens utvecklingen

³ Reglab (2019) – Vart är vi på väg? Slutrapport från framsynsprocessen Region 2050

⁴ Tillväxtanalys (2020) – Den tredje generationens innovationspolitik

⁵ FN: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/goal-05/>

⁶ Tillväxtverket (2019) Utvecklingskraft i hela Sverige 2030

och vara centrala för att nå en ökad levnadsstandard. Utveckling inom industrirobotar, Artificiell intelligens (AI), automatiserade fordon och transporter (självkörande bilar och drönare), additiv tillverkning (3D-printing). Precisionsmedicin är ett exempel på en teknik som kommer att påverka människors hälsa och välfärd. Teknikutvecklingen leder tillsammans med nya affärsmodeller till nya möjligheter att leverera varor och tjänster samt påverkar efterfrågan och kraven på företag och offentliga aktörer.

Vid snabb samhälls- och teknikutveckling riskerar grupper att hamna i utanförskap. Några exempel kan vara ett digitalt utanförskap eller de normer och föreställningar som byggs in i automatisering och AI-lösningar eller forskning. Planering och införande av ny teknik i olika verksamheter påverkas av att redan teknikvana grupper eller verksamheter ofta har lättare att formulera behov och efterfråga ny teknik, medan andra inte har samma teknikvana eller tillhör sektorer som inte anses vara innovativa.

Här visas sju exempel på olika ekonomier som vuxit fram och kan bli vanligare som bas för affärsmodeller.

Smarthetsekonomi: Artificiell intelligens är i dag vad elektriciteten var för produkter och tjänster på 1900-talet. Det som genom att addera elektricitet till en redan befintlig produkt eller tjänst, blev tvättmaskiner eller eldrivna verktyg, kan på samma sätt under 2000-talet omforma redan befintliga verktyg genom att lägga till smartheit.

Dataekonomi: Tillgången till stora volymer av detaljerad data ger möjligheter att utveckla djup kunskap om individers vanor och preferenser, vilket skapar möjligheter till innovativa samhällstjänster och affärsmodeller.

Delningsekonomi: Digitala plattformar knyter via data om till exempel utbud och efterfrågan, ihop miljarder uppkopplade människor och möjliggör affärsmodeller och finansieringsmodeller där den enskilda invånaren är de som hyr ut rum, kör taxi eller finansierar start-ups över hela världen, utan att det koordineras eller drivs av stora företag med stora fysiska tillgångar och kapital.

Multipla världar-ekonomi: Människor existerar i flera digitala dimensioner samtidigt och kan vara olika personer på sociala medier och i den verkliga världen. Med virtual reality och augmented reality adderas flera lager

till detta som minskar skillnaden mellan den fysiska och digitala världen. I varje ny digital värld skapas en helt ny ekonomi, med varor och tjänster.

Cirkulär ekonomi: En cirkulär ekonomi kan liknas vid ett kretslopp. I stället för att tillverka, köpa och kassera sakerna, utnyttjar man i en cirkulär ekonomi allt som man tillverkat så länge det går. Och när sakerna en dag är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen.

Decentraliserade autonoma nätverk: Genom att kombinera AI med block chain teknologi skapas organisationer som med spårningsbara/manipuleringsskyddade avtal och dokument styr hur företaget eller verksamheten ska fungera. De fattar självständiga beslut och driver den dagliga verksamheten utan behov av anställda eller chefer.

Transformationsekonomi: Konsumenterna köper inte längre bara en produkt eller tjänst utan bygger en närmare relation med företag. Detta ska bidra till personlig förbättring eller utveckling eller att vara del av en global rörelse för till exempel grön omställning eller bättre hälsa.

Utmaningar och möjligheter för stärkt innovationskraft i Västerbotten

4.

Starkt utgångsläge men stora inomregionala skillnader i kapacitet och behov

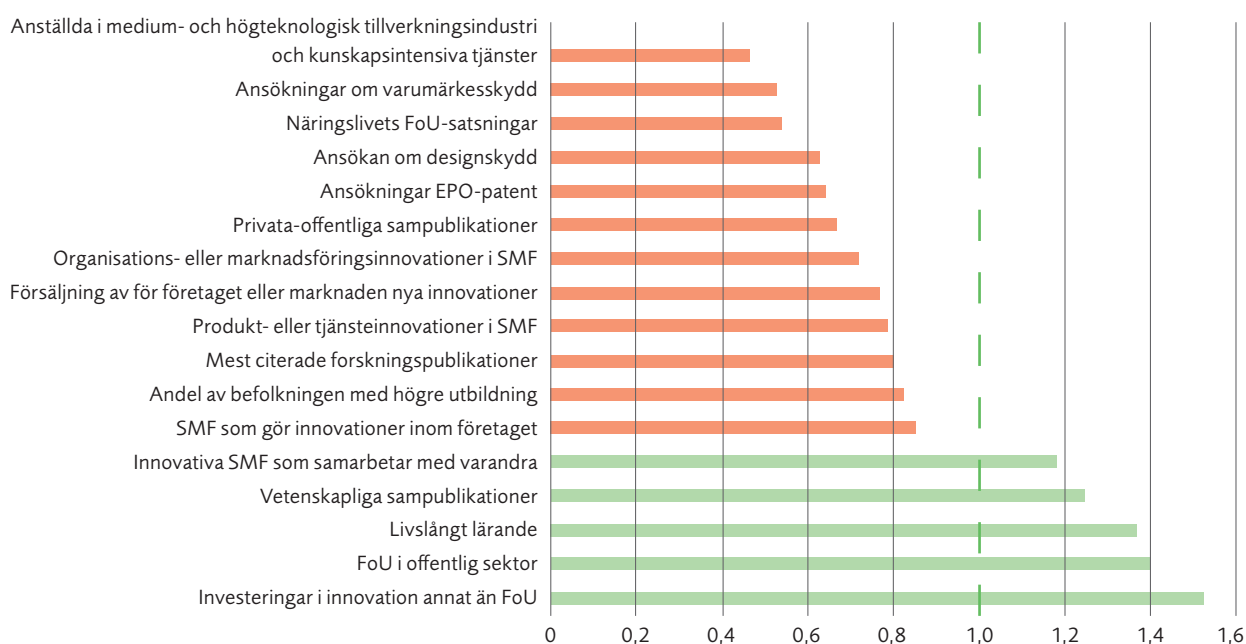
Västerbotten präglas av en mångfald livsmiljöer från fjäll till kust och stora inomregionala skillnader mellan täta miljöer med en stor koncentration av människor, företag och organisationer, och glesa miljöer som präglas av småskalighet och färre stödstrukturer och institutioner i närområdet. Detta innebär att utmaningarna ser olika ut inom regionen. Inom offentlig sektor har mindre kommuner generellt starkt begränsade resurser för att prioritera ett systematiskt innovationsarbete eller samverka med det omgivande samhället i innovationsprocesser. Större kommuner har ofta resurser men kan i stället ha utmaningar att få genomslag för nya idéer i sin stora organisation. För näringslivet eller civilsamhället kan det fysiska och kulturella avståndet till universitet eller universitetsnära stödstrukturer påverka möjligheterna att söka eller ta del av stödstrukturerna. Samtidigt innebär regionens välutbyggda bredbandsinfrastruktur att det finns goda förutsättningar för digitalisering, innovativa och distansoberoende tjänster och arbetssätt.

I relation till globala trender har Västerbotten i dag både utmaningar och möjligheter kopplat till att vara en nytänkande och smart region. Västerbotten och norra Sverige är i dag ett centrum

för den gröna omställningen med stora investeringar i regionen, inte minst inom grön energi. Övre Norrland, som utgörs av Norr- och Västerbottens län, har rankats som Europas bästa region att leva och verka i inom ramen för EU:s Social progress index⁷, vilket förutom att bidra till ett inkluderande innovationsfrämjande klimat, ger förutsättningar att fler människor väljer att bo och verka i regionen. Övre Norrland rankas också som en av Europas och Sveriges mest innovativa regioner. I jämförelse med EU:s mest innovativa regioner är regionen relativt stark framför allt i resurser för forskning och utbildning men har inte samma relativa styrka inom indikatorer för innovation kopplat till näringslivet.⁸

Regionens näringsliv präglas av diversifiering, drivkraft och många starka nischer, inte minst kopplade till naturresurser och kunskapsresurser.⁹ Företagen har en viktig roll som pådrivare och samspelare i innovationssystem, och är nyckelaktörer i arbete med omställning och hållbarhet i Västerbotten. Samtidigt finns potential att stärka företagens innovationsförmåga genom att bland annat stärka samverkan mellan företag i innovationsfrågor, vidareutveckla och säkra att stödstrukturer möter behov och möjligheter i hela regionen, samt att fler perspektiv tas tillvara genom jämlikhet och jämställdhet.

Övre Norrlands styrkor och svagheter jämfört med Europas innovationsledare

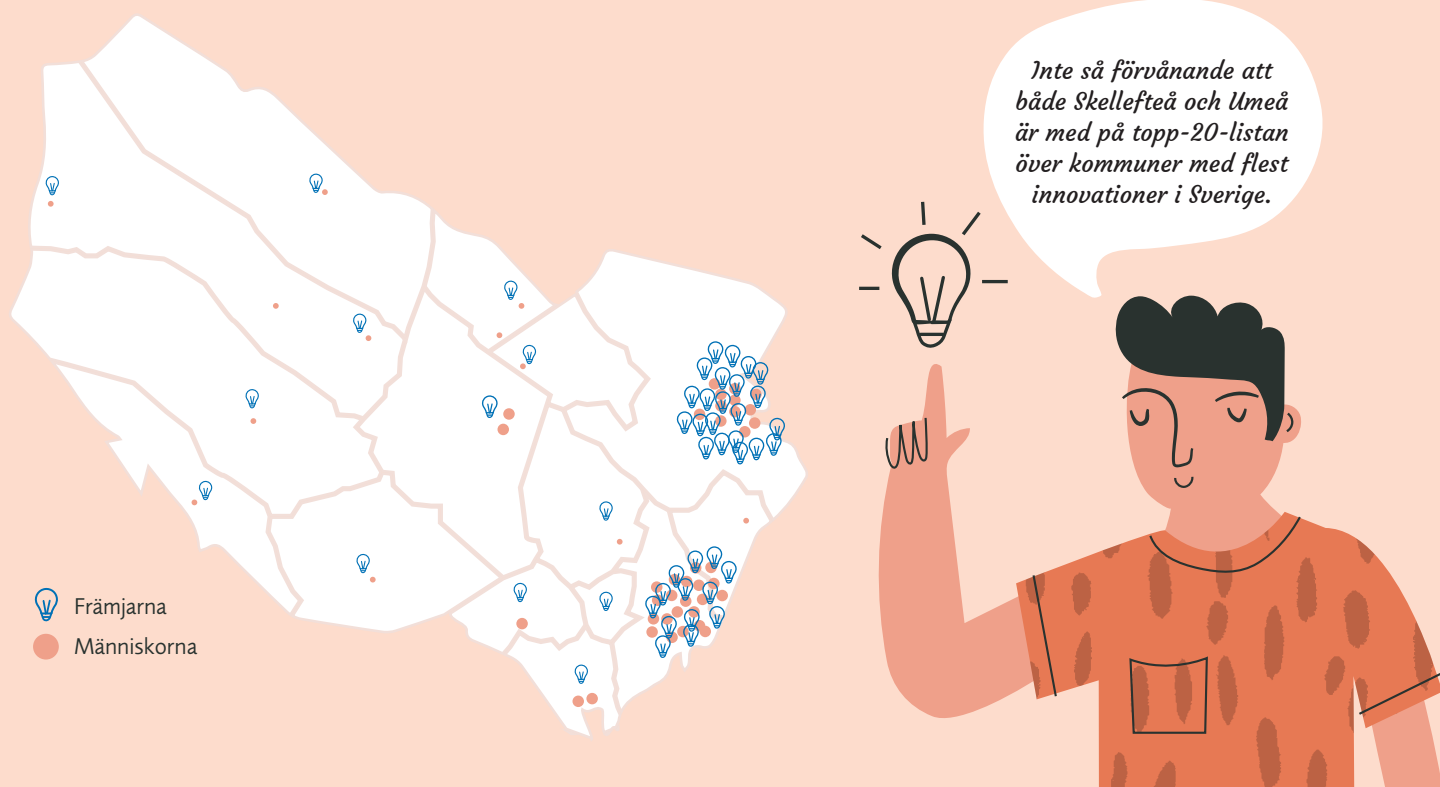

Jämförelse av regionens innovationsstyrka i förhållande till Europas innovationsledare (index 1,0). De röda staplarna visar områden där regionens innovationsförmåga är lägre, och de gröna staplarna visar inom vilka områden regionens förmåga är högre.

⁷ EU – Social progress 2020

⁸ EU – Regional innovation scoreboard 2019

⁹ OECD (2017) Territorial review NSPA

Västerbotten har ett starkt innovationsstödande system som i huvudsak är lokaliserat vid kusten och med nära kopplingar till Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå universitet och Luleå tekniska universitets campus i Skellefteå.

Starka kunskapsmiljöer och stödsystem

I Västerbotten finns tre universitet verksamma, Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Universiteten har flera viktiga roller i ekosystemet. Inte minst i sin roll att generera ny kunskap, där den regionala närheten är en potential för att knyta samman forskning med behov inom näringsliv och samhälle, samt för uppbyggnad av forskningsinfrastruktur, testmiljöer och mötesplatser. Samtidigt är regionens starka forskningsmiljöer ett viktigt bidrag till utvecklingen globalt och tillför expertis till regionen. Akademien har också en central roll i kompetensförsörjning av arbetskraft med högre utbildning och attraherar forskare och studenter till regionen.

I regionen finns en koncentration av starka innovationsmiljöer och stödstrukturer som i huvudsak är kopplade till universiteten, sjukhusen och de större städerna. De täta innovationsmiljöerna är en viktig resurs för att driva fram kunskapsintensiva innovationer och ger möjlighet att ge skräddarsydda stöd till företag och innovationsmiljöer via inkubatorer och andra strukturer. Den väl utbyggda IT-infrastrukturen och kunnandet inom digitala tekniker som finns i Västerbotten ger förutsättningar att kunna dra nytta av dessa strukturer i hela regionen, men formerna för att säkerställa stödstrukturer som kan möta den lokala kontexten och behoven kan kräva såväl fysisk närvaro som digitala lösningar som kopplar samman med regionens stödstrukturer eller nationella och europeiska plattformar. I många fall behöver också satsningar och innovationssystem knyta an till angränsande regioner eller globala strukturer för att skapa tillräcklig kritisk massa, kapacitet eller global konkurrenskraft.

Synen på innovation har påverkat möjligheterna och stödstrukturerna

Traditionellt har innovationsbegreppet varit präglad av forskningsdriven innovation, eller innovationer inom näringslivet, vilket i sin tur har påverkat utformningen av stödsystem och innovationskulturen i verksamheter. Det har också bidragit till att styrelser och maktpositioner ofta har en överrepresentation av särskilda grupper och därför inte speglar samhället i stort, vilket skapar normer och föreställningar kring vad som är innovation, vem som är innovatör och vilka utmaningar och potentialer som är viktiga att satsa på.¹⁰ Den idéburna sektorn, samhällsentreprenörer och sociala innovationer saknar till viss del stödstrukturer i dag och har ofta svårare att hitta fram i de existerande stödsystemen.¹¹ För att möta samhällsutmaningar behöver innovationer utvecklas såväl utifrån dess potential för skalbarhet och ekonomisk tillväxt som deras potential för så kallade spridningsbara idéer, som bidrar till ökad social hållbarhet, bättre och mer tillgänglig välfärd eller ökar attraktionskraften för samhället i stort och bidrar till att regionen blir attraktiv som plats att bo och verka i. Det behövs innovationer för att lösa utmaningar och målkonflikter som kan uppstå i form av till exempel markanvändning och biologisk mångfald i omställningen till en grönare ekonomi, eller social hållbarhet kopplat till exempelvis migration eller ojämna livsmöjligheter.

I nationella studier och de dialoger som förts under framtagandet av den regionala innovationsstrategin identifierades utmaningar inom offentlig sektor kopplat till innovationsförmågan. Bland

¹⁰ Tillväxtverket – Öppna upp

¹¹ VINNOVA (2018) Social Innovation i Sverige

annat handlar det om bristande resurser, men också lagstiftning, processer och inte minst att det saknas kultur och vana av att arbeta med innovation. Innovation i offentlig verksamhet bygger på komplexa värden och särskilda utmaningar. Det handlar om att möta efterfrågan och medborgarbehov genom värden som demokrati, effektivitet och service, objektivitet samt rättssäkerhet. Samtidigt kan det offentliga ha en viktig roll i att driva eller uppmuntra innovation i samhället genom att medfinansiera eller delta i innovationsinsatser, tillhandahålla öppna data, eller i breda systeminnovationer. Offentliga verksamheter kan också öka efterfrågan på innovation och stötta företag i utvecklandet av produkter och tjänster som kravställare och även bidra till ökad effektivitet och innovationsförmåga inom den egna verksamheten. Att främja innovation i sina upphandlingsprocesser genom att efterfråga eller tillåta nya lösningar är ett exempel.

Styrkeområden

Västerbotten har många styrkeområden inom näringsliv, akademi och samhälle. Några har vuxit fram med bas i Västerbottens naturresurser i form av skog, mineraler, vatten och naturmiljöer, och andra har sitt ursprung från länets universitet, universitetssjukhus eller från kulturresurser. Inom och i skärningspunkten mellan styrkeområdena finns det i dag ett flertal miljöer för test- och demonstration. Utifrån styrkeområdena samt den geografi, demografi och i det klimat som präglar Västerbotten, finns det stor potential att vidareutveckla fler test- och demonstrations-

miljöer. Länets har också en stark resurs i de goda livsvillkor som finns i regionen i form av bland annat, stark tillit och tolerans, mångfald av livsmiljöer och ett starkt civilsamhälle som finns i hela regionen. Sammantaget utgör dessa olika resurser en stark bas för innovationer som gör Västerbotten mer attraktivt, innovativt och hållbart.

Ett styrkeområde definieras som ett tematiskt område eller en bransch inom vilken Västerbotten har flera företag, kluster, eller kunskapsmiljöer. Dessa områden är unika eller relativt starka i ett globalt eller svenskt perspektiv, det vill säga att de har någon typ av komparativ fördel. Inom områdena finns också drivkraft och potential för innovation. Dessa områden är viktiga för att stärka regionens innovationsförmåga och är basen för att också identifiera områden för smart specialisering. I bilaga 1 beskrivs styrkeområdena mer ingående.

Styrkeområdena utvecklas genom insatser för stärkt innovationsförmåga, men också genom andra typer av insatser så som gemensamt påverkansarbete för goda grundförutsättningar i nationella och europeiska processer kring lagstiftning eller prioriteringar. Det kan handla om näringslivsutvecklande insatser, logistik eller infrastrukturfrågor, eller insatser för kompetensförsörjning. Styrkeområdena är kunskapsområden och branscher inom vilka innovationsinsatser har stor särskild potential att bidra till målet att vara en innovationsmotor för hållbar utveckling. Inte minst kan de vara delar av att skapa starka innovationsprocesser i tvärssektoriella samarbeten mellan styrkeområden eller i breda och nyskapande samarbeten med olika typer av aktörer, eller nationella och internationella samarbeten.

STYRKEOMRÅDEN MED BAS I NATURRESURSER

Skoglig bioekonomi
Gruv & Mineral
Hållbara energisystem
Tillverkningsindustri

- Viktiga tillgångar i en global omställning, stor ekonomisk betydelse
- Stor global marknad för innovationer från Västerbotten
- Djup kompetens och bredd i hela kedjan från råvara till forskning

STYRKEOMRÅDEN MED BAS I NATUR- RESURSER, KULTUR & KUNSKAPSRESURSER

Besöksnäring
Livsmedel
Kulturella & kreativa näringar

- Viktiga tillgångar för kreativitet, nyskapande och attraktionskraft finns i hela regionen
- Många unika tillgångar, innovationsmiljöer och kompetenser
- Stor potential till ökad export stärker innovationskraften i andra näringar

STYRKEOMRÅDEN MED BAS I KUNSKAPSRESURSER

Life Science
Digitalisering

- Viktiga tillgångar för spetsinnovationer och kunskapsintensiva innovationer
- Globalt konkurrenskraftiga miljöer och stödstrukturer
- Stor potential till tillväxt och samhällsnytta

Mål och insatser för Västerbotten

Kapitlet anger de mål och utvecklingsinsatser som ska bidra till att skapa en nytänkande och smart region. Mål och insatser har formulerats med bas i analyser och globala trender som påverkar regionen, med inriktning från målen i den regionala utvecklingsstrategin och med insikter kring utmaningar och möjligheter för regionen och dess aktörer inom ramen för de dialoger som genomförts under framtagandet av den regionala innovationsstrategin. Ofta behöver insatser och projekt kombinera flera insatser inom båda målen.

En innovationsmotor för hållbar utveckling

” *Västerbotten ska mobilisera och skapa resurser till innovationsutveckling som driver miljö- och klimatomfattig, social och ekonomisk hållbarhet i Västerbotten och därigenom stärka regionens ställning som en innovationsmotor i ett globalt perspektiv.*

Detta innebär att identifiera och genomföra insatser som har stor effekt, eller stor potential att bidra till en grön omställning, bättre hälsa och välbefinnande och ökad social och långsiktig ekonomisk hållbarhet. Insatserna ska vara kopplade till identifierade utmaningarna i denna strategi, relatera till ett styrkeområde eller vara del i att utveckla ett område för smart specialisering.

Insatser behövs för att:

- Kraftsamla kring tvärsektoriella samverkansprojekt kopplade till samhällsutmaningar som kräver innovativa systemlösningar, samt etablerandet av samverkansplattformar som kopplar samman de regionala innovationssystemen med andra regioner i Sverige och globalt för att skapa kapacitet för globalt starka innovationsekosystem.
- Skapa innovationsplattformar, testytor och policylabb eller andra metoder för att identifiera eller testa experimentella idéer och modeller som tydligt utmanar och omprövar ordinarie verksamhet, juridiska system eller affärsmodeller.
- Etablera eller vidareutveckla mötesplatser som bidrar till fler tvärsektoriella samarbeten, nya nätverk eller samverkan kring utvecklingsinsatser. Det kan handla om att samla företag, främjare och kunskapsmiljöer kring kunskapsutbyte och identifiering av utmaningar och behov.
- Utveckla och stärka social hållbarhet i processer för transformation och förnyelse samt genomföra riktade insatser för branscher och utbildningar som har stor betydelse för att forma och utveckla innovativa lösningar.
- Förbättra samhällets förmåga och möjlighet att ta till sig nya innovativa tekniker. Bland annat genom att företag, offentlig sektor och idéburen sektor ökar sin kunskap om, testar eller implementerar ny teknik i den egna verksamheten eller i samverkan med flera.
- Etablera eller vidareutveckla kunskapsmiljöer inom akademi, näringsliv och samhälle som säkerställer djup kunskap inom viktiga tekniker, utmaningar eller styrkeområden, samt modeller och metoder för kompetensutveckling kopplad till transformation och förnyelse inom företag, offentlig och idéburen sektor.

Ett innovationsekosystem med starka och inkluderande innovationsprocesser

” Västerbotten ska mobilisera och skapa resurser till inkluderande innovationsprocesser som driver fram fler innovationer och stärker innovationsförmågan i hela regionen.

Detta innebär att identifiera och genomföra insatser som leder till att företag, idéburen sektor, offentlig sektor och akademi utvecklar och implementerar modeller, metoder eller arbetssätt som bidrar till förnyelse och transformation.

Insatser behövs för att:

- Skapa eller vidareutveckla strukturer och metoder för innovationssamverkan mellan privat, idéburen och offentlig sektor. Exempelvis kan det handla om samverkan och samarbeten mellan aktörer inom innovationsekosystemet eller med aktörer i andra regioner, sociala innovationer, samarbeten med akademi, mellan större företag och kunskapsintensiva mindre företag, eller att adressera och jobba med komplexa samhällsutmaningar i en regional kontext.
- Utveckla processer för smart specialisering med bas i regionens styrkeområden.
- Skapa virtuella och fysiska innovationsstödstrukturer där det finns begränsat med eller saknas stödstrukturer exempelvis utanför städerna, kopplat till social innovation eller inom styrkeområden.
- Ge fler innovatörer möjlighet att förverkliga sina idéer genom att skapa ett stödsystem med jämställda och jämlika möjligheter att få innovationsstöd och finansiering.
- Vidareutveckla länets inkubatorer för ökad global konkurrenskraft och etablera nya inkubatorer eller acceleratorer kopplade till strategins styrkeområden.
- Säkerställa god tillgång till kapital, och i synnerhet riskkapital som kan stödja nytänkande och att mer experimentella ansatser säkras, samt att möjligheter till lånekapital utvecklas och stärks.
- Etablera samarbeten och kopplingar till mötesplatser och plattformar utanför regionen, nationellt och globalt, som bidrar till att öka förmågan att identifiera, analysera och agera på trender och skeenden i omvärlden samt utveckla nya marknader och gränsöverskridande samarbeten.
- Utveckla system för att möta snabbt föränderliga kompetensbehov, och behov som uppstår på grund av teknikskiften eller stora etableringar. Insatserna ska framför allt handla om att utveckla metoder och modeller för att skapa högspecialiserad kompetens, talangattraktion eller insatser för att bidra till transformation inom områden där system för utbildning eller kompetensutveckling behöver testa experimentella metoder.

Samverkan och lärande inom innovation

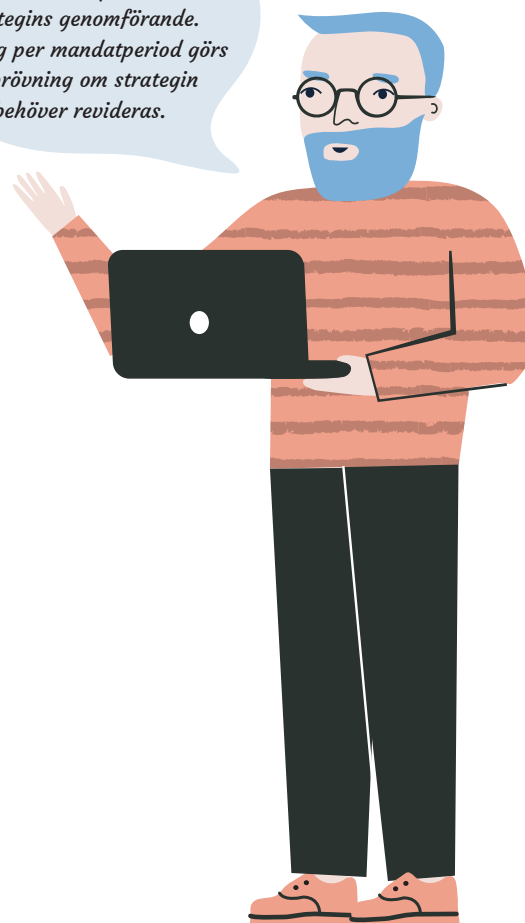
Den regionala innovationsstrategins genomförande sker genom det arbete som bedrivs hos en mängd aktörer inom en rad olika områden och teman. Att länets aktörer verkar för genomförandet av strategin och tar ett aktivt delägarskap för vidareutvecklandet av arbetet är avgörande för strategins effekt. Genom att bygga upp eller vidareutveckla mötesplatser, plattformar och strukturer ska en ökad samordning och koordinering ske mellan initiativ och projekt som sker inom ramen för strategin. Exempelvis genom bättre samordning mellan lokala innovationssystem och med andra regioner eller nationella insatser. Detta ska bidra till ett mer effektivt och samlat arbete regionalt samt ge förutsättningar för att vara mer framgångsrika och samspelta i ansökningar till nationella och europeiska program.

Region Västerbotten ansvarar för att driva på genomförandet av strategin genom ett regionalt innovationsledarskap som sker genom styrning av medfinansiering och prioritering av finansiella

medel från EU och nationella program, påverkansarbete och intressebevakning samt genom att främja samverkan, samarbete och samordning inom det regionala innovationsekosystemet. En viktig del i detta är att fortlöpande mäta, följa upp och utvärdera innovationsinsatser som görs inom länet. Att säkerställa lärande och förnyelse både specifikt för innovationsområdet och som en del i de lärandeinsatser och utvärderingar som omfattas av den regionala utvecklingsstrategin. Region Västerbotten analyserar fortlöpande strategins effekter och resultat genom att mäta nyckeltal som är viktiga för vår egen region, men ska också analysera hur vi står oss i globala, europeiska och nationella mätningar.

En gång under varje mandatperiod görs en översyn av strategins aktualitet och vid behov görs då uppdateringar eller korrigeringar. Strategin är kopplad till den regionala utvecklingsstrategin och behöver således revideras i samband med framtagandet av en ny utvecklingsstrategi.

Utvecklingen följs upp och utvärderas fortlöpande under strategins genomförande. En gång per mandatperiod görs en prövning om strategin behöver revideras.

Bilagor

Västerbottens styrkeområden

Besöksnäringen finns i hela regionen och har en särskild betydelse för sysselsättningen i gleset befolkade områden. Den internationella turismen förväntas öka, vilket innebär att efterfrågan på turismprodukter kommer att öka och präglas av besökare som ställer högre krav på miljön, söker kvalitet och är beredda att betala för en unik och hållbar upplevelse. Utvecklingen av hållbar besöksnäring kommer att kräva förnyelseförmåga och vara en betydande källa för innovation, inte minst avseende utvecklingen av nya affärsmodeller och digitalisering. Inom länet finns en stor spännvidd med såväl stadsturism som naturmiljöer som är unika i ett globalt perspektiv. Utvecklingen i besöksnäringen ställer allt större krav på ett systematiskt och strategiskt arbete i kommuner och regioner och Västerbotten behöver tillgängliggöra och utveckla hållbar besöksnäring, samtidigt som de unika natur- och kulturvärdena måste värnas.

Digitalisering är i dag en av de starkaste förändringsfaktorerna och en nödvändig möjliggörare och bas för hållbarhet, konkurrenskraft, jobb, välbefinnande och för hur vi lever våra liv. Det som i dag benämns den digitala sektorn eller techsektorn har sedan de första superdatorerna etablerades i Västerbotten under 1980-talet snabbt vuxit fram till ett regionalt styrkeområde. En avgörande faktor för denna utveckling är de starka forsknings- och utbildningsmiljöer som lärosätena i Västerbotten under åren etablerat inom ett flertal digitala områden. En annan möjliggörande faktor är de satsningar på IT-infrastruktur som medfört att Västerbotten i dag har ett bredband av världsklass. Inom näringslivet finns det en stor bredd av företag inom mjukvaruutveckling, spel, infrastruktur och tjänstebaserade lösningar. Bland dessa finns flertal framgångsrika inriktningar mot digitala tjänster och utveckling i andra branscher och näringar som exempelvis tillverkande industri, bank och finans, media och processindustri. Inom offentlig sektor är digitaliseringen en viktig faktor för att utveckla och effektivisera välfärden samtidigt som man möter de behov som invånarna efterfrågar. I kommunerna och inom offentlig sektor finns bred kunskap och goda möjligheter för test och implementering av smarta lösningar för städer och samhällen inom områden som exempelvis kommunikation, transport och energi i stadsdelar eller i hela samhällen.

Den kontinuerliga tillväxten inom detta område har stor potential att fortsätta då digitalisering är en förutsättning för den gröna omställningen. Västerbotten står väl rustat för att ta nästa steg och fortsätta vara ledande inom den digitala strukturomvandlingen. Tillgång till data i kombination med datadrivna innovationer och nyttjandet av artificiell intelligens (AI) är exempel på områden som nu utvecklas och kommer att vara viktiga för fortsatt tillväxt, konkurrenskraft och välbefinnande.

Regionen är i dag drivande inom omställningen till **hållbara energisystem**. Tillgången till elkraft i form av framför allt vattenkraft, men också vindkraft innebär att företag och verksamheter

med stora energibehov kan etablera sig i Västerbotten som en del i den globala omställningen till fossilfrihet. De stora etableringarna och investeringarna inom batterier och vätgas har stor potential att vidareutveckla elektrifieringen med energilagringstekniker, vilket på sikt kan skapa ett gränsöverskridande energilagringssystem. Vid länets universitet finns också FoU inom ett flertal centrala områden, som till exempel alternativa bränslen och energi, som är betydelsefull för bioekonomin i hela norra Sverige. Det finns stor potential att kombinera styrkor och skapa innovationer kopplat till de höga ambitionerna att utveckla hållbara samhällen med hållbara lösningar för transport, logistik och mobilitet och den drivkraft för hållbarhet som finns hos länets stora tillverkningsföretag, miljöteknikföretag och kraftbolag.

Gruv- och mineralbranschen har haft en stor betydelse för Västerbottens utveckling och allting tyder på att det i framtiden kommer att efterfrågas allt större volymer av metaller. Främst för att klara omställningen mot EU:s klimatmål. Efterfrågan på metall och mineral som utvunnits så miljömässigt hållbart som möjligt ökar. Det är av central vikt att produktionen strävar efter miljömässig och social hållbarhet samt att markanvändningsfrågor behandlas med respekt för berörda parter inom respektive projekt. I ett globalt perspektiv ligger företag som jobbar både direkt och indirekt i branschen i framkant, både kompetens-, produktions- och produktmässigt. Inom Västerbottens styrkeområde gruv- och mineral finns således goda utsikter att ytterligare utveckla innovationer för en grön omställning och cirkulära värdekedjor. Metaller och mineraler är en central komponent i arbetet med en grön omställning, då de efterfrågas inom exempelvis infrastruktur, elektronik, kommunikationsutrustning samt hållbara energiproduktionssystem där solceller, vindkraft, batteriproduktion och elektronik kräver tillgång till nya råvaror. Det finns således stort behov och potential att förnya och vidareutveckla cirkulära flöden och tekniker för att klara EU:s klimatmål.

Det finns stor potential att stärka innovationsförmågan inom **livsmedelsproduktion** i regionen. Västerbottens jordbruk präglas av en specialisering mot mjölk- och mejeriprodukter och har flera starka varumärken samt exempel på forskningsnära produkter och innovativa företag. Unikt för Västerbottens livsmedelsproduktion är den stora andel av produkterna som kommer från skog och mark så som ren, vilt, bär och fisk med stor potential för ökad förädling och innovation. Ett exempel är rennäringen som är en nischad livsmedelsnäring med hållbara brukningsmetoder och har en viktig roll för den samiska kulturen och bidrar till Västerbottens särprägel i ett globalt perspektiv. Det finns flera kunskapsmiljöer vid universiteten kopplade såväl till Life Science som design eller skogs- och lantbruksforskning. Samtidigt satsas det generellt mindre på innovation inom livsmedelssektorn i Sverige i jämförelse med många andra länder och inom andra branscher. Den regionala livsmedelsstrategin identifierar nyckelinsatser för att vidareutveckla innovationskapaciteten inom livsmedelssektorn,

framför allt med fokus på forskning kring livsmedelsproduktion i arktisk miljö, ökad digital mognadsgrad och AI samt samverkans- ytor för innovation som kraftsamlar och knyter samman kunskap, företag och aktörer.

Västerbotten har en diversifierad **tillverkningsindustri** som finns i alla delar av regionen. Det finns konkurrenskraftiga företag kopplade till bland annat skogsnäringen, miljöteknik, medicinsk utrustning, processindustri och gruvnäring. Industrin i Västerbotten är i jämförelse med många andra regioner inte lika starkt präglad av underleverantörsnätverk till några få dominerande aktörer. I stället kännetecknas regionens industri av en mängd mer nischade företag som ofta är inriktade på en global marknad som inte sällan är världsledande inom sin specifika nisch. Detta gör att det finns potential att koppla upp sig mot globala värdekedjor och vara drivande inom förnyelse. I Västerbotten finns en fordonsindustri för tunga fordon med inriktning mot skog- och gruvindustri som även har en stor potential i elektrifieringen av fordonsindustrin med innovationsmiljöer för att tillvarata och kapitalisera på det globala intresset att etablera sig i regionen. Grunden finns med batteritillverkning och återvinning i kombination med styrkor som ren energi, tillgång till mark, kallt klimat och en redan stark tillverkande industri, stark forskning och sektor för mjukvaruutveckling samt en designhögskola vars utbildningar flera gånger rankats som bäst i världen. Omställningen till hållbarhet och digitalisering präglar utvecklingen av industrin, inte minst i termer av att utveckla fler cirkulära flöden, ökad digitalisering samt att sträva efter jämlikhet och jämställdhet inom industrin.

I Västerbotten finns en mängd tillgångar som gör **kulturella och kreativa näringar (KKN)** till ett starkt område. I regionen satsas det mycket på kultur och det finns en bredd av olika typer av konstformer, företag och institutioner, där den samiska kulturen är en unik resurs. Regionen har en stark infrastruktur för KKN med offentliga kulturinstitutioner, professionella kulturskapare, det fria kulturlivet och idéburen sektor. Det finns också starka kopplingar mellan kultur, utbildning och forskning i regionen. I Skellefteå finns bland annat program för dataspelsutveckling, Umeå universitet har flera utbildningsprogram och stödstrukturer som rör kultursektorn, inte minst kopplat till konstnärligt campus. Bland regionens styrkor kan nämnas design och gestaltad livsmiljö, spelbranschen och gamification med flera starka bolag och många start-ups.

Inom regionens kulturella och kreativa näringar finns entreprenörer och företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller råvara, eller som bygger vidare på andras skapande, exempelvis genom distribution och handel eller genom utveckling av digitala tjänster med kulturellt innehåll. Entreprenörer och företag inom den kreativa sektorn omfattas av en naturlig innovationskraft och kreativ förmåga, särskilt när det kommer till att iterera nya affärsmodeller, tillväxtstrategier och samarbetsformer. KKN kan därför vara en katalysator för andra

branscher och näringar för att utveckla och revitalisera städer och samhällen, eller som del i att utveckla välfärden. KKN är ett heterogent branschkluster som präglas av stora skillnader mellan både näringarna i sig och företagen som verkar inom dem. I vissa delar av KKN sker tillväxt genom samverkan och samarbeten snarare än genom tillväxt inom varje enskilt bolag – där kraften skapas genom starka nätverk som driver branscher, tillväxt och samhällsutveckling framåt.

Life Science är ett starkt kunskapsområde i Västerbotten med flera globalt konkurrenskraftiga bolag och ett välutvecklat stöd-system för att kommersialisera idéer och forskningsresultat och hjälpa nya företag att växa. I regionen finns kvalificerad forskning inom medicinsk cell- och molekylärbiologi, en välutvecklad bioteknik och medicinsk teknik med informations- och kommunikationsteknik som stöd. Regionens biobanker och flergenerationsdata omfattar unika populationsbaserade biobanksmaterial med mycket långa uppföljningstider.

Genom samarbete mellan universitet, näringsliv och civilsamhället stimuleras innovationskraft där behov omsätts till idéutveckling och entreprenörskap inom hälso-, sjukvårds- och omsorgssektorn och inom områdena medicinsk teknik och folkhälsa. Snabb teknikutveckling och digitalisering, forskningsframgångar inom precisionsmedicin och avancerade terapier, regionens glesbygdsstruktur och många starka kunskapsmiljöer inom regionen, kommunerna och universiteten är några faktorer som driver utvecklingen av framtidens hållbara hälso- och sjukvård. En regional struktur för klinisk forskning och kliniska prövningar har byggts upp och inom hälso- och sjukvården bedrivs ett målmedvetet arbete med innovationsutveckling och partnerskap med akademin och näringslivet.

Västerbotten har stor tillgång på skog, vilket också varit basen för innovationskraft och utveckling inom **skoglig bioekonomi**. Västerbotten har en lång historia av skogsbruk och till branschen kopplade kompetenser inom industriell utveckling, forskning samt inom träbyggnadskonstruktion och produktion. Tillgången till skog har under århundraden varit basen för innovationskraft och produkt-, tjänste- och produktionsutveckling inom området. Skog och trä har stor potential som resurs för förnyelse och transformation, inte minst till en grön omställning. Här har Västerbotten möjlighet att vidareutveckla ett hållbart skogsbruk och skapa korskopplingar mellan skog och trärelaterade näringar, digitalisering, forskning, teknik- och innovationsdriven industriproduktion samt träbaserade nya produkter för en grön omställning (biodrivmedel/biokol/kläder etc). Västerbotten har också genom Sveriges lantbruksuniversitet världsledande skoglig forskning och tillsammans med Umeå universitet drivs det framgångsrika forskningscentret Umeå Plant Science Center. Styrkeområdet är både brett och många gånger högspecialiserat, vilket ger en god grogrund för fortsatt utveckling av nya innovationer.

Västerbottens innovationsstödsystem 2022

I Västerbotten finns flera aktörer som hjälper idéer att bli till verklighet. Bilden på nästa sida visar aktörernas fysiska kontor, vilket inte behöver spegla den geografiska täckningen av deras tjänster, till exempel i form av digital rådgivning. Nedan ges en översikt av de olika faserna i bolagsutveckling som stödaktörer kan vara inriktade på. I många fall har stödaktörer erbjudanden för flera faser. I Västerbotten har vi flera aktörer som hjälper idéer att bli till verklighet, vilket visas i bilden. Det finns även innovationsverksamhet inom offentlig och ideell sektor som inte primärt fokuserar på bolagsbildning utan på nyttiggörande i offentlig verksamhet och samhälle. Fokus i bilden är de aktörer som verkar primärt mot innovationsutveckling för privat sektor. Innovationssystemet i länet är inte statiskt utan förändras, vilket gör att nya aktörer, initiativ och satsningar kan tillkomma eller avslutas.

Idéfasen karaktäriseras av mötesplatser, viss såddfinansiering för tidig verifiering och utrymme att jobba i en fas där en tydlig riktning kanske inte finns och man har heller inte startat ett bolag.

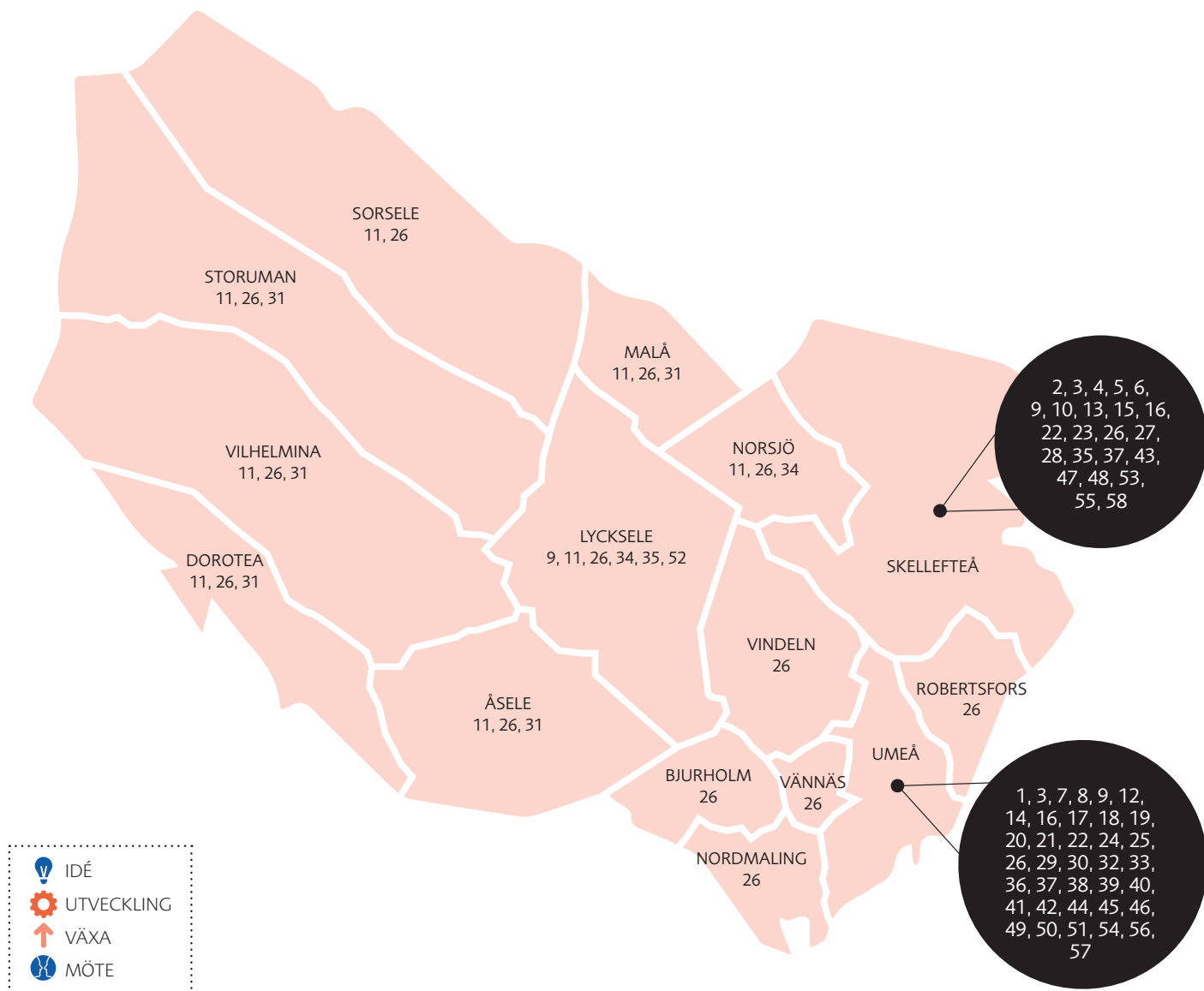
I **utvecklingsfasen** utvecklas varan eller tjänsten och här blir idén "inkubatorredo" oavsett om den är på väg in i en inkubator eller ej. Inkubatorredo är definitionen av att här bildas ett bolag, ett team finns redo för uppgiften att leda företaget till nästa steg och här finns vilja att ta reda på vilken affärsmodell som passar

bäst för varan eller tjänsten. I en inkubator kan företaget sitta ett kortare eller längre tag och göra sig redo beroende på bransch. Life science-bolag befinner sig ofta i denna fas några år, medan ett bolag inom spelbranschen är här i ett till två år och kanske föredrar ett snabbare acceleratorspar. En inkubator och acceleratorer har som sin huvuduppgift att föra bolaget i en riktning så att bolaget överlever och samtidigt skapar nytta. Skillnaden mellan en inkubator och en accelerator ligger i vilket steg företaget befinner sig i inne i denna fas och hastighet bolaget behöver nå marknaden för att inte missa marknadstajming.

I det tredje steget som brukar kallas **växasteget** ingår det inte bara att hitta pengar från banker och riskkapital, utan också att hitta kapital som kommer med rätt nätverk för bolaget, sk "smart kapital". Att skapa bolag på klassiskt vis, att behöva växa snabbt med mycket pengar, är inte den melodi som alla bolag väljer i dag för att lyckas nå ut. Att växa har fått fler nyanser. Det är en väsentlig skillnad vad i bolaget som ska växa. I det här steget definierar vi de aktörer som möjliggör det växande som behövs för att skapa så stor nytta som möjligt i hela världen oavsett hur bolaget vill växa. Hur vi gör innovationer "spridningsbara" från Västerbotten är det man jobbar med i denna fas. Oavsett om man vill växa på "bredden" eller "höjden".

FINANSIERING, FINANSIERING & RÅDGIVNING, RÅDGIVNING, INKUBATORER/ACCELERATORER OCH MÖTESPLATSER

Eftersom ekosystemet lever sker också förändring var och vad en aktör kan jobba med. Till exempel är det inte uppenbart vad en mötesplats kan bidra med exakt, men utan dessa faller möjligheten till de större möten som måste till för att koppla samman alla aktörer emellanåt. Digitaliseringen gör också sitt till att de kontor som är markerade på kartan inte vittnar om att erbjudandet endast är till för den kommunen.

FINANSIERING

EU Fonder	⚙️
Finansierande myndigheter (Vinnova m fl)	⚙️
Strategisk finansiering	⚙️
Banker och privata aktörer	⚙️
Partnerinvest Norr	⚙️↑
Exportkreditnämnden	↑
Kreditgarantiföreningen	⚙️↑
Norrlandsfonden	↑
Partnerinvest	↑

FINANSIERING & RÅDGIVNING

Region Västerbotten	💡⚙️↑
Bjurholm kommun	💡⚙️↑
Dorotea kommun	💡⚙️↑
Lycksele kommun	💡⚙️↑
Malå kommun	💡⚙️↑
Nordmaling kommun	💡⚙️↑
Norsjö kommun	💡⚙️↑
Robertsfors kommun	💡⚙️↑
Skellefteå kommun	💡⚙️↑
Sorsele kommun	💡⚙️↑
Storuman kommun	💡⚙️↑
Umeå kommun	💡⚙️↑

Vilhelmina kommun	💡⚙️↑
Vindeln kommun	💡⚙️↑
Vännäs kommun	💡⚙️↑
Åsele kommun	💡⚙️↑
1. Umeå kommunföretag	💡⚙️↑
2. Skellefteå Stadshus AB	💡⚙️↑
3. ALMI	💡⚙️↑
4. Arctic Business Incubator	💡⚙️
5. Arctic Ventures	↑
6. LTU Business	⚙️↑
7. Umu Holding	⚙️↑
8. SLU Holding	⚙️↑
9. Nyföretagarcentrum	💡⚙️
10. Skellefteå Ventures	↑

RÅDGIVNING

11. Region 10	⚙️↑
12. Umeåregionen	⚙️↑
13. Skellefteåregionen	⚙️↑
14. Sveriges lantbruksuniversitet	💡⚙️
15. Luleå tekniska universitet	💡⚙️
16. Umeå universitet	💡⚙️
17. Innovationskontoret UmU	💡⚙️
18. Umeå Biotech Incubator	💡⚙️↑

19. Delta Impact North	💡
20. eXpression	💡⚙️
21. Uminova Innovation	💡⚙️↑
22. RISE Research Institutes of Sweden	💡⚙️↑
23. Skellefteå Science City	💡⚙️
24. Umeå Science Park	💡⚙️
25. Coompanion	💡⚙️
26. Företagarna	⚙️↑
27. Arctic Game Lab	⚙️
28. Adopticum	💡⚙️
29. Energikontor Norr	💡
30. Skogstekniska klustret	⚙️↑
31. Inlandets teknikpark	💡⚙️
32. Drivhuset	💡
33. Biofuel Region	⚙️
34. Gold of Lapland	⚙️
35. IUC Norr	↑
36. Connect Norr	⚙️↑
37. Västerbottens Handelskammare	↑
38. Business Sweden	↑
39. Kvarnenrådet	⚙️↑
40. Nordic Innovation Houses	↑
41. North Sweden European office	💡

INKUBATORER/ACCELERATORER

42. BIC Factory	💡⚙️↑
43. Arctic Business Incubator	💡⚙️↑
44. Umeå Biotech Incubator	💡⚙️↑
45. eXpression	💡⚙️↑
46. Uminova Innovation	💡⚙️↑
47. GoBusiness	💡⚙️↑
48. UnBoxx	💡⚙️↑

MÖTESPLATSER

49. Great Hub	💡
50. House Be	💡
51. A Working Lab Universum	💡
52. Innovationsarena inland	💡
53. The Great Northern	💡
54. Mötesplats Social Innovation	💡
55. Idélabbet/T2/Idéforum	💡
56. Konsträrligt Campus	💡
57. Väven	💡
58. Sara kulturhus	💡

